

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie z powództw D. K. i J. K. przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu o zapłatę zasądził od pozwanego na rzecz D. K. kwotę 32.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3.533,41 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt 1. a) oraz na rzecz J. K. kwotę 32.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3.505,86 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt 1. b), oddalając powództwa w pozostałym zakresie (punkt 2).

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając rozstrzygnięcie w części zasądzonej odsetki ustawowe od przyznanych powodom kwot za okres od dnia 25 kwietnia 2013 r. do dnia wydania wyroku, tj. 26 listopada 2014 r. oraz w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Rozstrzygnięciu skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny dowodów wyrażającej się w pominięciu przy ustalaniu daty początkowej naliczania odsetek ustawowych od kwoty zasądzonego zadośćuczynienia okoliczności, że dopiero opinia powołanego w sprawie biegłego psychologa pozwoliła na określenie rozmiaru doznanej przez powodów krzywdy, a w dacie 25 kwietnia 2013 r. nie była ona powodom znana.

Nadto, skarżący postawił szereg zarzutów naruszenia prawa materialnego, a to art. 448 k.c., 481 § 1 k.c., 359 § 1 k.c., 363 § 2 k.c., a także art. 14 pkt 1 i 2 oraz art. 109 pkt 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, które w istocie sprowadzały się do zakwestionowania zasądzenia odsetek za okres wcześniejszy niż dzień ogłoszenia orzeczenia w sprawie, podczas gdy właściwie zastosowane w sprawie przepisy powołanych artykułów nie pozwalały na takie rozstrzygnięcie.

W oparciu o powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w tym zakresie, jak również zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania oraz postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne po rozważeniu całokształtu materiału dowodowego zebranego w toku postępowania, bez przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, o jakiej mowa w art. 233 § 1 k.p.c., które to ustalenia Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne.

Żaden z podniesionych przez pozwanego zarzutów, w tym naruszenia przepisów postępowania, nie zasługiwał na uwzględnienie. Wbrew bowiem stanowisku pozwanego, Sąd Rejonowy prawidłowo w niniejszej sprawie zasądził odsetki od kwoty przyznanego powodom zadośćuczynienia, zgodnie z ich żądaniem zgłoszonym w pozwie, tj. od dnia 25 kwietnia 2013 r. (następnego po wydaniu przez pozwanego decyzji sprawie przyznania powodom ustalonej przez niego kwoty zadośćuczynienia).

Rozpoznając zarzuty apelującego, Sąd Okręgowy miał na uwadze występującą w judykaturze rozbieżność stanowisk w kwestii określenia terminu spełnienia świadczenia w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę. Według niektórych orzeczeń, zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę jest wymagalne dopiero z dniem wyrokowania przez Sąd (art. 316 k.p.c.), co oznacza, że zobowiązany dopiero od tego dnia pozostaje w opóźnieniu w zapłacie zasądzonego zadośćuczynienia i tym samym dopiero od tego dnia należą się od niego wierzycielowi odsetki za opóźnienie (tak np. wyroki SN z 8.12.1997 r., I CKN 361/97, Lex nr 477638, z 20.03.1998 r., II CKN 650/97, Lex nr 477665, z 4.09.1998 r., II CKN 875/97, Lex nr 477579, z 9.09.1999 r., II CKN 477/98, Lex nr 477661). Według odmiennej koncepcji

zadośćuczynienie za krzywdę zobowiązany ma zapłacić, z zastrzeżeniem wyjątków wynikających z ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. 2013 poz. 392 ze zm.) - niezwłocznie po wezwaniu przez uprawnionego (art. 455 in fine k.c.), w związku z czym odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia powinny być zasądzone dopiero od tego dnia (tak np. wyroki SN z 18.09.1970 r., II PR 257/70, OSNC 1971, nr 6, poz. 103, z 12.07.2002 r., V CKN 1114/00, Lex nr 56055, z 18.02.2010 r., II CSK 434/09, Lex 602683).

Sąd Okręgowy orzekający w niniejszym składzie opowiada się za poglądem, w myśl którego wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a co za tym idzie początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie należnego zadośćuczynienia może się różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy (zob. wyroki SN z 18.02.2011 r., I CSK 243/10, Lex nr 848109, z 30.01.2004 r., I CK 131/03 i z 4.11.2008 r., II PK 100/08, OSNP 2010/10/108). Powyższe oznacza, że terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę - w zależności od okoliczności konkretnej sprawy - może być zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu, jak i dzień tego wyrokowania.

W realiach niniejszej sprawy w ocenie Sądu Okręgowego, o odsetkach należało orzec na podstawie art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 359 § 1 k.c., mając na uwadze treść żądania pozwu zgodną z terminami zakreślonymi ustawowo pozwanemu na spełnienie świadczenia (art. 109 ustawy z dnia 22.05.2003 r o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych /Dz.U. nr 26, poz.301 ze zm./). A zatem, zgodnie z żądaniem pozwu zasadne było ich zasądzenie od dnia 25 kwietnia 2013 r.

Przedstawione w uzasadnieniu Sądu Rejonowego ustalenia faktyczne sprawy i ich ocena prawna przemawiają za tym, że krzywda jakiej doznali powodowie w rozmiarze odpowiadającym zasądzonemu zadośćuczynieniu istniała już w dacie 25 kwietnia 2013 r. i nie kształtowała się dynamicznie w toku postępowania, a dopiero taka sytuacja mogłaby uzasadniać zasądzenie odsetek od dnia wyrokowana. Trafnie zatem Sąd Rejonowy uznał, iż odmowa wypłaty stosownego zadośćuczynienia na rzecz powodów spowodowała stan opóźnienia w spełnieniu świadczenia przez pozwanego w rozumieniu art. 481 § 1 k.c. Zdaniem Sądu Okręgowego w zaistniałej sytuacji zasądzenie odsetek dopiero od daty wyroku prowadziłyby do skutków trudnych do zaakceptowania, ponieważ byłoby nieuzasadnionym uprzywilejowaniem pozwanego, a nadto sugerowałyby, że opłacalnym dla dłużnika jest jak najdłuższe zwlekanie ze spełnieniem stosownego świadczenia pieniężnego na rzecz uprawnionego wierzyciela z uwagi na to, że w oczekiwanym przez pozwanego orzeczeniu sądu zapadnie rozstrzygnięcie znoszące jego obowiązek zapłaty odsetek za wcześniejszy okres.

Należy mieć na względzie, że pozwany jako profesjonalista korzysta wszak z wyspecjalizowanej kadry i w razie potrzeby z pomocy rzeczoznawców (art. 355 § 2 k.c.) a zatem ciąży na nim obowiązek ustalenia przesłanek swojej odpowiedzialności, czyli samodzielnego i aktywnego wyjaśnienia okoliczności wypadku oraz wysokości powstałej szkody. Tym samym jako profesjonalny podmiot nie może oczekiwać na prawomocne rozstrzygnięcie sądu w sytuacji, gdy nie zachodzą żadne wyjątkowe okoliczności, w których niejasną byłaby zasada jego odpowiedzialności czy też wielkość szkody, bo rolą sądu w ewentualnym procesie w takiej sytuacji powinna być jedynie kontrola prawidłowości ustalenia przez niego wysokości odszkodowania (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 stycznia 2000 r. III CKN 1105/98 OSNC z 2000 r. nr 7-8 poz. 134, z dnia 19 września 2002 r. V CKN 1134/2000 Monitor Prawniczy 2006/3 str. 149 i z dnia 15 lipca 2004 r. V CK 640/2003 Lex Polonica nr 367700).

Dodać należy, że w sytuacji, gdy zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 k.c., uprawniony nie ma możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia jakie mu się należy już w tym terminie, co w konsekwencji prowadzi do zasądzenia odsetek za opóźnienie od tego właśnie terminu (zob. wyrok SN z 8.03.2013r., III CSK 192/10, LexPolonica 6872284, wyroki SA w Łodzi z 2.07.2013r., I ACa 199/2013, LexPolonica 7392911, a także z 20.05.2013r III APa 10/13 niepubl.wyroki SN z 16.12.2011r V CSK 38/11 niepubl., z 18.02.2010r II CSK 434/09 niepubl.). Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 445 § 1 i art. 448 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za

krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Pomimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako nieuzasadnioną.

Sąd Okręgowy w punkcie 2 wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powodów koszty zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej opierając się na treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (tj. (Dz.U. z 2013 r. poz. 490).